

Book Review (BK)
Kitap İncelemesi (BK)

BİR DAĞCI VE KAYAKÇININ NOTLARI

Özbay GÜVEN ¹, Mehmet YILDIZ * ²

^{1,2} Gazi University, Ankara, Turkey

Öz

Muharrem Barut'un, Güven Basım ve Yayınevi tarafından yayınlanmış "Bir Dağcı ve Kayakçının Notları" isimli kitabı, 112 sayfadan oluşmakta ve İstanbul, 1951 tarihini taşımaktadır. Kitabın kapağı, kroki ve resimleri Muharrem Barut'un öğrencisi dağcı ve kayakçı Tahir Molu tarafından çizilmiştir. Kitap beş ana bölümün içerisine kurgulanmış toplam 28 alt bölümden oluşmaktadır. Yazar, kitabın bölümlerini birbirinden bağımsız planlarken alt bölümleri ise ait olduğu ana başlıklara uygun olacak şekilde oluşturmuştur. Muharrem Barut kitabında pek çok edebi sanatı ustalıkla kullanırken bu durumun yazarın Türkçe öğretmeni olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Tahir Molu tarafından yapılan çizim ve karalamalar kitaba özgün bir çizgi katmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dağ, Dağcılık, Erciyes, Kayak, Kayseri

GİRİŞ

Kitabın edebi değerini daha iyi anlayabilmek için yazar Muharrem Barut'un daha yakından tanınması gerekmektedir. 1911 yılında (Hicri 1329) Balıkesir, Manyas, Mürvetler köyünde doğan Barut'un üç erkek kardeşi vardır. İlkokul eğitimini Savaştepe İlkokulu'nda tamamladıktan sonra Balıkesir Necatibey İlköğretmen Okulu'nda eğitimine devam etmiştir. Daha sonra Gazi Terbiye Enstitüsü, Edebiyat Bölümü'nü bitirmiş ve 1939-1941 yılları arasında askerliğini Bulgaristan sınırında yedek subay olarak tamamlamıştır. Askerliğini tamamladıktan sonra 24 Aralık 1941 tarihinde aday öğretmen olarak Kayseri Lisesi'ne tayin olmuştur. Kayseri'de kaldığı bu dönemde evlenmiş ve 2 çocuğu olmuştur. 26 Şubat 1943 tarihinde asil öğretmenliğe geçiş yapan Muharrem Barut, 15 Ekim 1950 tarihine kadar Kayseri'de görev yapmıştır. Kayseri ilini meslek hayatının göz ağrısı olarak niteleyen Barutçu, öğretmenliğin yanı sıra 9 yıl süreyle hareketli bir dağcılık ve kayakçılık kulübü başkanlığı yapmıştır. Kayseri'den sonra 27 Ekim 1950 tarihinde Gediz Ortaokulu'na tayin olan Barut, Kayseri'ye tayin olmasının hayatının en önemli dönüm noktalarından birisi olduğunu vurgulamıştır. Kayseri'den ayrıldıktan sonra da Kayseri'ye olan özlemi hiç dinmeyen yazar duygularını şöyle ifade etmektedir;

"Aziz Kayserililer, taşına toprağına kurban olduğum Kayseri, canım sevgilim Erciyes, ne kadar uzağınızda olsam da, her zaman hayalimin, can evimin konuğusunuz. Kanımda, kıvıl kıvıl sevginiz."

Yazar 20 Eylül 1958 tarihine kadar Gediz Ortaokulu'nda görev yaptıktan sonra 26 Eylül 1958 tarihinde Mehmetçik Ortaokulu'na ve oradan da 1 Mart 1960 tarihinde Eskişehir Lisesi'ne tayin olmuş ve 6 Aralık 1964 tarihinde emekli olarak öğretmenlik mesleğine veda etmiştir. Ama bu dönemde Kayseri ve Erciyes'e olan sevgisi ve özlemi hiç azalmamış ve hatta bu sevgisini sanki bir minnet borcuymuş gibi satırlara ve mısralara taşıyarak duygu durumunu kitap haline getirmiştir. Yazarın Kayseri'ye olan duygularını dile getirdiği eserlerinden biriside "Bir Dağcı ve Kayakçının Notları" isimli kitabıdır.¹

Beş bölümden oluşan kitabın birinci bölümü “*Hayaller ve İdealler*” başlığını taşıırken yazar bu bölümde daha çok Erciyes’e yönelik beklenti ve hayalleri üzerinde durmuştur. Ancak kitabın ilk bölümünün ilk başlığında dönemin Kayseri Valisi Kazım Arat’a hitaben kaleme aldığı mektupta, bölgeye yapılması gereken yatırımlar için yardım isterken bu hizmetlerin yapılmasıyla sadece dağcılık ve kayak sporunun değil bölgenin de kalkınacağını usta bir anlatımla dile getirmiştir. Yazar bu bölümde her fırsatta Erciyes’in geleceğine yönelik beklenti ve hayallerini kelimelere dökmekten kaçınmamıştır.¹

Yazar birinci bölümde dağcılık ve kayak sporuna olan sevdasını dile getirirken gençlere; “*Dağ, karakter yapımızda azim, irade, cesaret, girişkenlik, atılganlık, soğukkanlılık dediğimiz cevheri geliştirir.*” cümlesiyle nasihatte bulunmaktadır. Bu değerlendirmelerinin yanı sıra Erciyes’in mevcut durumuyla ilgilide tespitlerde bulunurken hayal kırıklığını; “*Yürek burkucu, üzücü, can evini bir akrep gibi zehirleyici bir hakikat bu; Erciyes’in doruğunu ilk fetheden kişi bizim kişimiz değil, ilk defteri koyan bizim elimiz değil, ilk sahifeyi imzalayan kalem bizim kalemimiz değil; bu defteri imzalayanların yarından çoğu bizden değil; ne diye daha açık ve acı konuşmayalım?*” cümleleriyle kelimelere dökmüştür.¹

Kitabın birinci bölümü genellikle yazarın iç duygusunu yoğunlukla ortaya koyduğu bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümde yazar duygularını dizginlemeden içinden geldiğince ifade ederken sadece Erciyes’i değil vatan sevgisini; “*Ey eşsiz güzel vatanım. Sayısız cennetlerinden habersiz, ölüm mesafelerinin karanlıkları ardındaki cenneti özleyen bedbahtlarım. Silin gözlerinizi perdeleyen sisleri, boşaltın kalbinizi kemiren şüpheleri, dökün zihninizi oyan mel’un düşünceleri. Gelin bir gün olsun yaşayın cennetimde.*” cümleleriyle dile getirmiştir.¹

Kitabın ikinci bölümü “*Dağların Düşündükleri ve Duydukları*” başlığını taşıırken yazar bu bölümde Erciyes özelinde genel olarak doğa, tabiat ve çevre üzerine değerlendirme ve tespitler yapmış ve kendi deneyim ve izlenimlerini de etkileyici bir üslupla okuyucuya aktarmıştır. Bu bölümde okuyucu kendisini o anı yaşarken hissedebilmektedir ancak bu bölümde yer alan “*Dağ Tutmaları*” alt başlığında dağcılarının tırmanış esnasında karşılaştığı bir sağlık sorunundan bahsetmesi oluşan duygusal yoğunluğu azalttığını da söylemek mümkündür.¹

Kitabın üçüncü bölümü “*Erciyes’ten Akisler*” başlığını taşımaktadır. Yazar bu bölümde Erciyes’in doğal güzellikleri içerisinde kayak yapmanın harika duygusunu dile getirirken yılın her mevsimi ve günün her periyodunda kayak yapıldığını ve doğa güzelliklerini; “*Ay mı yeri, Kar mı göğü ısıtıyor?*” cümlesiyle anlatırken bölgeye olan hayranlığını bir kez daha ifade etmektedir. Ayrıca bölgenin coğrafyasına ve iklimine hâkim olan ve kayak ve tırmanışlarda gelen sporculara kılavuzluk yapan Hisarcıklı Ahmet Koca’ya da bir bölüm ayıran yazar Erciyes’e gelen yabancılara da yol göstermektedir.¹

Kitabın dördüncü bölümü “*Mektuplar ve Tenkitler*” başlığını taşımaktadır. Yazar bu bölümde Erciyes, Dağcılık ve Kayak sporu ile ilgili gazetelerde yer alan haberlerin yanı sıra Dağcılık Federasyonu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nün spor politikalarının yansımaları üzerine değerlendirmelerin de içinde bulunduğu derleme bir bölüme yer vermiştir. Bu bölüm ile gazete sayfalarından dönemin dağcılık ve kayak sporuna bakış açısını ve devlet politikalarına karşı genel tutumu da görme imkanı bulunmaktadır.¹

Kitabın beşinci ve son bölümü “*Bir Mevsimden Arda Kalanlar*” başlığını taşıırken yazar bu bölümde deneyimleri üzerinden Erciyes’te kaldığı bir dönemde doğrudan yaşadıklarını, gözlem ve değerlendirmelerini alt bölümler halinde okuyucuya sunarak anlatımı yaşanmışlıklarla zenginleştirmiştir.¹

SONUÇ

Türkçe öğretmenliğinin yanı sıra doğa sporları tutkunu olan Muharrem Barut’un “*Bir Dağcı ve Kayakçının Notları*” isimli eseri Erciyes bölgesi Dağcılık ve Kayak sporuna ışık tutmanın yanı sıra bölgenin eşsiz doğa güzelliklerini ortaya koyması açısından da kaynak bir eser olarak dikkat çekmektedir. Yazar, kullandığı etkileyici edebi üslupla okuyucuyu etkilerken yaptığı ayrıntılı tasvirlerle sporcu ve doğa severlere de kılavuzluk yapmaktadır. Yazar ayrıca kitabın hemen her bölümünde o dönemin önemli doğa spor adamlarına ve spora katkı sağlayan isimlere -Latif Osman Çıkıgil, Mahmut Uzel, Mr. Nilson, Muvaffak Uyanık, Muharrem Özçukurlu- atıflarda bulunarak o isimlere karşı hem vefa duygusunu göstermiş hem de hak ettiklerini düşündüğü değeri bu yöntemle vermeyi hedeflemiştir. Bu tür eserlerin tanıtılması genelde Türk spor tarihine özelde ise Türk Dağcılık ve Kayak sporları tarihine ışık tutulması ve kendi dönemlerinde çok önemli hizmetleri bulunan spor adamlarının gelecek nesillere tanıtılması açısından son derece önemli görülmektedir.

KAYNAKLAR

¹ Barut, M. (1951). *Bir Dağcı ve Kayakçının Notları*, Güven Basım ve Yayınevi, İstanbul.